

EUROPA-KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET FOR SUNDHED OG FØDEVARESIKKERHED

Fødevareberedtyghed, internationale forbindelser
Jord til bord-strategien

SAMMENFATTENDE RAPPORT

FÆLLES MØDE MELLEM EU'S PLATFORM OM FØDEVARETAB OG MADSPILD

OG DET EUROPÆISKE BORGERPANEL

GD FOR SUNDHED OG FØDEVARESIKKERHED (SANTE)

Hybrid

7. november 2023

Formand (1): Klaus Berend, GD SANTE

Kommissionen og EU's organer (9): GD SANTE, ENV, AGRI, RTD, JRC, ESTAT, EEA (Det Europæiske Miljøagentur), EASME (Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder), EØSU (Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg), RU (Det Europæiske Regionsudvalg)

Repræsenterede medlemsstater (23): AT, BE, BG, CZ, DK, EL, EE, FI, FR, DE, HU, IE, IT, LT, LU, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI, ES

Organisationer fra den private sektor (39): BEUC (Den Europæiske Forbrugerorganisation), BOROUME, COPA COGECA (COPA COGECA — The European Voice of Farmers and Agri-Cooperatives), CTC (Clean Technology Centre (det teknologiske universitet i Münster)), Consorzio Bestack, DUH (Deutsche Umwelthilfe e.V.), ECSLA (European Cold Storage and Logistics Association), EFFPA (European Former Foodstuff Processors Association), EuroCommerce (den europæiske organisation for detail- og engroshandel), EuroCoop (Det Europæiske Fællesskab af Brugsforeninger), EUPPA (European Potato Processors' Association), Europatat (European Potato Trade Association), FEBA (European Food Banks Federation), FoodCloud, FoodServiceEurope, FOODWIN (Food Waste Innovation Network), Freshfel Europe, EUCOFEL (European Fruit and Vegetables Trade Association), Azti Foundation (Fundación AZTI — AZTI Fundazioa), HOTREC (Hotels, Restaurants & Cafés in Europe), HUA (universitetet i Harokopio), HFBA (Hungarian Food Bank Association), Independent Retail Europe, IFWC (International Food Waste Coalition), Last Minute Market, Les Restos du Coeur, MATVETT-NORSUS-NOFIMA CONSORTIUM, Rabobank, Regal Normandie, SWF (Stop Wasting Food Movement), Too Good To Go, Venturis Horeca, WUR (Wageningen University & Research), WRAP (Waste & Resources Action Program), World Union of Wholesale Markets (WUWM), Zero Waste Scotland

Andre offentlige organisationer (5): OECD (Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling), FAO (De Forenede Nationers Fødevare- og Landbrugsorganisation), UNEP (De Forenede Nationers Miljøprogram)

Observatører (1): INGEN

Fælles møde mellem EU's platform om fødevaretab og madspild og det europæiske borgerpanel

1. Velkomst og introduktion til feedbackmødet ved formanden: Klaus Berend, direktør for fødevarerikkerhed, bæredygtighed og innovation

Formanden åbnede mødet ved at byde deltagerne velkommen til det fælles møde mellem det europæiske borgerpanel og medlemmer af EU's platform om fødevaretab og madspild. Formanden takkede medlemmerne af det europæiske borgerpanel for at komme med anbefalinger til at intensivere indsatsen mod madspild i EU. Formanden henviste til Kommissionens vedtagelse af lovgivningsforslag om fastsættelse af mål for reduktion af madspild, som medlemsstaterne skal nå senest i 2030, og offentliggørelsen af en borgerrapport sammen med den konsekvensanalyse, der ledsager forslaget. I rapporten redegjorde Kommissionen for sit syn på borgernes anbefalinger og anførte, hvordan disse ville støtte Kommissionens overordnede arbejde med madspild og fungere som rettesnor for at hjælpe medlemsstaterne med at nå fremtidige mål.

2. Ordstyrerens introduktion

Ordstyreren bød onlinedeltagerne og deltagerne i Bruxelles velkommen og præsenterede dagsordenen for mødet.

3. Indledende bemærkninger (video) fra Sandra Gallina, generaldirektør, GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed

I sine indledende bemærkninger uddybede **generaldirektør** Sandra Gallina Kommissionens lovgivningsforslag og fremhævede relevansen af borgernes anbefalinger til forebyggelse af madspild i EU. Borgernes anbefalinger afspejles i de bindende mål i lovgivningsforslaget, som, når de vedtages, vil kræve, at medlemsstaterne følger en integreret tilgang, der inddrager alle nøgleaktører i indsatsen for at forebygge madspild og støtter ændringer i forbrugernes adfærd. Hun noterede sig borgernes opfordring til at etablere en rimelig og retfærdig fødevarerforsyningskæde og støtte fødevaredonation i hele EU samt betydningen af at overvåge madspild og tilskynde fødevarevirksomhedsledere til at forpligte sig til at reducere madspild gennem bl.a. adfærdskodeksen for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis for fødevarer.

4. Bemærkninger fra Generaldirektoratet for Kommunikation

Richard Kühnel, direktør for repræsentation og kommunikation i medlemsstaterne fremhævede værdien af dette fælles møde, idet Kommissionen og platformens medlemmer på mødet får mulighed for at give feedback til borgerne om deres anbefalinger. Richard Kühnel anførte, at næste runde af borgerpaneler er ved at blive forberedt, og oplyste, at platformen for borgerdeltagelse snart vil være tilgængelig online.

5. Præsentation af anbefalingerne fra det europæiske borgerpanel om madspild og udveksling med panelmedlemmer (emneblok I: samarbejde i fødevareværdikæden: fra jord til bord) ([PDF](#))

De repræsentanter for det europæiske borgerpanel, som havde arbejdet med emneblok 1, fremlagde [anbefaling 1-7](#). Herefter fulgte en udveksling af synspunkter med paneldeltagerne, herunder repræsentanter for Kommissionen (GD for Sundhed og Fødevarerikkerhed — SANTE og GD for Landbrug — AGRI), det franske ministerium for landbrug og fødevarerikkerhed, COPA COGECA og FEBA.

GD SANTE takkede borgerne for deres anbefalinger og opfordrede til, at alle aktører blev inddraget aktivt i forebyggelsen af madspild og styrkelsen af samarbejdet i hele fødevareforsyningskæden. Denne

integrerede tilgang afspejles i de forpligtelser, der er fastsat i EU's affaldslovgivning og gentaget i Kommissionens lovgivningsforslag om fastsættelse af mål for reduktion af madspild. GD SANTE fremsatte bemærkninger til borgernes anbefalinger med fokus på anbefaling 3, 4, 5 og 6.

I henhold til EU's affaldslovgivning (affaldsrammedirektivet) opfordres medlemsstaterne allerede til at tilskynde til fødevaredonation, og Kommissionens lovgivningsforslag bør sætte yderligere skub i og støtte denne praksis i hele EU og dermed bidrage til at stille overskydende fødevarer til rådighed for dem, der har behov for det. Kommissionen har også ydet finansielle tilskud (til foranstaltninger) til den europæiske sammenslutning af fødevarebanker (FEBA) under programmet for det indre marked for at støtte fødevarebankernes kapacitetsopbygning. Med hensyn til at lette udvekslingen af data og bedste praksis forklarede Kommissionen, at der er blevet oprettet en EU-plattform om fødevaretab og madspild og et digitalt ressourcenetværk, nemlig [EU-knudepunktet for forebyggelse af fødevaretab og madspild](#), for at imødekomme dette behov. Desuden har Kommissionens Fælles Forskningscenter udviklet en evalueringsramme, der skal hjælpe alle aktører med at vurdere effektiviteten af initiativer til forebyggelse af madspild, herunder et regnesystem til kvantificering af de dermed forbundne virkninger. Bynetværk såsom EUROCITIES, Milan Urban Food Policy Pact og ICLEI (lokale myndigheder for bæredygtighed) står for gennemførelsen af en række peer to peer-programmer rettet mod byer. Hvad angår data om omfanget af madspild, skal medlemsstaterne i henhold til EU's affaldslovgivning overvåge omfanget af madspild i hver fase af fødevareforsyningen efter en fælles målemetode og indberette resultaterne til EU's statistiske kontor, Eurostat. Endelig er borgernes engagement et emne, der kan sættes på dagsordenen for EU's platform om fødevaretab og madspild i fremtiden, så medlemmerne kan udveksle og lære af hinandens erfaringer.

GD AGRI takkede også borgerne for deres anbefalinger og bemærkede, at borgernes anbefaling 1, 2 og 7 omhandler fødevarebæredygtighed mere generelt, og at forbindelsen mellem lokale, sæsonbestemte og korte forsyningskæder og reduktionen af madspild endnu ikke er blevet påvist i sig selv. Borgernes anbefalinger afspejler Kommissionens overordnede overvejelser om fødevarebæredygtighed og sikrer, at der tages hensyn til alle relevante dimensioner. GD AGRI mindede om betydningen af reglerne for det indre marked og tilskyndede til regionale programmer, territoriale foranstaltninger og fødevaresystemer. GD AGRI nævnte, at nogle medlemsstater har medtaget støtte til lokale markeder og korte forsyningskæder i deres nationale strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og anførte, at der ikke er nogen operationel indikator i de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, som vil gøre det muligt at overvåge indsatsen for at reducere fødevaretab og madspild. GD AGRI fremhævede, at alle aktører i fødevareforsyningskæden skal spille en rolle, og anførte, at de foreslåede mål for reduktion af madspild i øjeblikket ikke omfatter primærproduktion. Med henvisning til anbefaling 5 og 6 fremhævede GD AGRI betydningen af interessenternes deltagelse i udviklingen af EU's fødevare- og landbrugspolitik og anførte, at Kommissionen ville indlede en strategisk dialog til drøftelse af landbrugets fremtid i EU. Med henvisning til anbefalingen om urimelig handelspraksis oplyste GD AGRI, at medlemsstaternes håndhævende myndigheder fører nøje tilsyn med urimelig handelspraksis, og at landbrugere er blevet indrømmet undtagelser fra konkurrencereglerne, der er blevet udarbejdet bæredygtighedsaftaler og truffet andre foranstaltninger til støtte for producentorganisationer med henblik på at støtte landbrugerne i deres forhandlingsposition i forhold til andre aktører i fødevareforsyningskæden. Kort sagt er borgernes anbefalinger i overensstemmelse med både Kommissionens nuværende og fremtidige planer.

Det franske ministerium for landbrug og fødevarer takkede borgerne for deres arbejde og deres anbefalinger, der støtter retningslinjer på nationalt plan, navnlig den territoriale dimension. Gennem oprettelsen af "territoriale fødevareprojekter" i Frankrig ydes der støtte til etablering af landbrugere, korte forsyningskæder og levering af bæredygtige fødevarer af høj kvalitet i kantiner. Der

bliver i øjeblikket gennemført 430 af sådanne projekter, der er udviklet på baggrund af kollektive foranstaltninger. I den forbindelse udgør forebyggelse af madspild en af de dimensioner, der kan tages fat på. Desuden findes der netværk, som fuldt ud fokuserer på forebyggelse af madspild i Frankrig (REGAL). Hvad angår finansielle incitamenter til fødevaredonation, betyder skattereglerne i Frankrig, at virksomheder får adgang til skattenedsættelser på op til 60 % af den bogførte nettoværdi af donerede fødevarer. Desuden har visse interessenter i henhold til lovgivningen pligt til at indgå partnerskabsaftaler med fødevarebanker om donation af overskydende fødevarer samt udarbejde en forvaltningsplan til sikring af kvaliteten af donerede fødevarer. Det franske ministerium understregede betydningen af en øget bevidsthed om forbruget af sunde sæsonprodukter, idet det anførte, at undervisning i mad og smag indgår i skolernes læseplaner, og at der i fremtiden vil kunne blive stillet krav til information om det sæsonbestemte udbud af frugt og grøntsager i butikker med et areal på over 400 m².

COPA COGECA takkede borgerne for de omfattende anbefalinger og bemærkede organisationens anerkendelse af, at landbrugerne ikke har nogen interesse i, at de producerede fødevarer går til spilde, og at der er en ubalance i magtfordelingen på markedet. Med hensyn til anbefaling 1 glædede COPA COGECA sig over forslagene om at styrke producenternes indflydelse og mindske den skæve magtfordeling i fødevareværdikæden gennem overvågning og bedre håndhævelse af direktivet om urimelig handelspraksis. COPA COGECA udtrykte bekymring med hensyn til anbefalingen om at anvende den producent, der er tættest på, da dette kan være i strid med konkurrencereglerne og måske ikke vil give de ønskede resultater. COPA COGECA hilste bestræbelserne på at fremme direkte salg af "grimme" frugter og grøntsager velkommen og fremhævede betydningen af handelsnormer som markedets "fælles sprog" til sikring af en høj kvalitet og forhindring af markedsforvridninger og præciserede, at disse ikke finder anvendelse på direkte salg. COPA COGECA fremlagde eksempler på initiativer, som involverer landbrugere og landbrugskooperativer, herunder et ungarsk pilotprogram, der sikrer en forbindelse mellem den ungarske fødevarebanksammenslutning og engrosmarkedet i Budapest med henblik på at finde afsætningsmuligheder for "grimme" frugter og grøntsager. Der findes et lignende projekt i Nederlandene, som omhandler omdannelse af "grimme" frugter og grøntsager til forarbejdede fødevarer. Med hensyn til anbefaling 2 støttede COPA COGECA fremme af lokale produkter, da dette bringer landbrugerne tættere på forbrugerne og kan bidrage til at skabe forståelse for værdien af fødevarer (sådanne projekter findes i Italien, Østrig, Finland osv.). Hvad angår anbefaling 7, understregede COPA COGECA behovet for en definition af sæsonbestemte og lokale fødevarer.

FEBA takkede borgerne for deres anbefalinger og fokus på fødevaredonation, navnlig i en situation med nedadgående donation af overskydende fødevarer samtidig med en stigende efterspørgsel efter fødevarer fra velgørende organisationer på grund af et stigende antal mennesker i nød samt stigende driftsomkostninger hos fødevarebankerne (som følge af inflation og øgede energiomkostninger grundet Ruslands angrebskrig mod Ukraine). Fødevarebanker beskæftiger sig med mange af de områder, der fremhæves i borgernes anbefalinger, navnlig behovet for finansiell støtte, digitale værktøjer samt indsamling og udveksling af data. Borgernes anbefalinger blev udvekslet og drøftet med netværket, der er blevet arrangeret peer to peer-udvekslinger for at udveksle viden om nationale politikker, og derudover er der blevet arrangeret besøg for at lette udvekslingen af viden med fødevarebanker uden for EU (f.eks. Moldova). FEBA afholdt også et møde med sine medlemmer om brugen af digitale værktøjer, som fandt sted i Dublin. FEBA forsikrede også borgerne om, at der var igangsat foranstaltninger for at lette fødevaredonation, og at disse vil blive videreført, og nævnte drøftelserne i denne henseende på dens årlige konvention samt den igangværende vurdering foretaget af EU's platform om fødevaretab og madspild vedrørende udfordringer og muligheder i forbindelse med fødevaredonation.

Efter denne første reaktion fra paneldeltagerne på borgernes anbefalinger opfordrede ordstyreren mødedeltagerne (online og offline) til at stille spørgsmål. En borger spurgte, om der findes et system med skattemæssige incitamenter for fødevaredonationer i andre lande end Frankrig. **GD SANTE** svarede, at lande som Portugal, Italien og Spanien anvender sådanne foranstaltninger, og at de retningslinjer for fødevaredonation, som Kommissionen vedtog i 2017, indeholder et afsnit om skattemæssige incitamenter, der i øjeblikket finder anvendelse i EU. **FEBA** bekræftede, at der i de førnævnte lande er indført skattemæssige incitamenter til fordel for fødevaredonationer, og tilføjede, at momsjusteringer af hensyn til den reducerede økonomiske værdi af donerede fødevarer også er vigtige. Dette udgør en yderligere skattemæssig foranstaltning, der kan anvendes af medlemsstaterne. Ud over skattemæssige incitamenter har nogle lande, f.eks. Italien, forenklet de administrative procedurer for fødevarevirksomhedslederes fødevaredonation (sammenlignet med de procedurer, der gælder i forbindelse med destruktion eller anden anvendelse af overskydende fødevarer). **Det franske ministerium** præciserede endvidere, at der sideløbende med skattemæssige incitamenter ydes støtte til velgørende organisationer, der sikrer dem direkte adgang til sunde kvalitetsprodukter (initiativet "Bedre fødevarer til alle", som der i 2024 vil blive afsat 100 mio. EUR til).

International Food Waste Coalition påpegede — over for EU's platform om fødevaretab og madspild, men også navnlig GD AGRI — at det i betragtning af den manglende viden på området er vigtigt at se virkningen af fødevarekvalitet og -lokalitet samt korte forsyningskæder i sammenhæng med den virkning, som disse kan have på madspild i hele fødevareværdikæden. **GD AGRI** svarede, at Kommissionen i øjeblikket er i færd med at forske på området, og at der er behov for fortsat udveksling af oplysninger mellem alle interessenter om, hvordan lokale fødevaresystemer kan bidrage til at tackle fødevaretab og madspild og dermed også imødegå udfordringerne for fødevaresikkerheden, samtidig med at reglerne for det indre marked overholdes (dvs. at "lokale" behov nøje skal afdækkes og ikke sidestilles med "nationale" behov). GD AGRI understregede endvidere betydningen af at forstå drivkræfterne bag forbrugernes adfærd med hensyn til madspild og betydningen af andre faktorer såsom den tid, der afsættes til planlægning og tilberedning af måltider, værdsættelse, viden om fødevarer osv.

En borger spurgte, om forbindelsen mellem konkurrencelovgivningen og prioriteringen af lokale producenter ville kunne udbygges. **GD AGRI** svarede, at EU's indre marked sikrer fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital og medfører mange fordele for borgerne. Konkurrencen skal være retfærdig og dermed åben og gennemsigtig. Det er f.eks. ikke muligt at skabe forpligtelser, der favoriserer den nationale produktion frem for andre medlemsstaters eller handelspartners produktion. I den forbindelse understregede GD AGRI betydningen af anbefalingen om at overvåge og håndhæve direktivet om urimelig handelspraksis og forklarede endvidere, at anvendelsen af konkurrencereglerne på kollektive initiativer, der fremmer bæredygtighed i fødevareforsyningskæderne, er blevet præciseret. Lokale og korte forsyningskæder kan fremmes gennem de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, og udfordringen består i at opskalere disse, undgå nationalistiske tilgange og undersøge, hvordan regionerne kan få mest muligt ud af dette.

Ordstyreren opfordrede borgerne i panelet til at komme med korte afsluttende indlæg. Borgere udtrykte tilfredshed med de fremskridt, der er gjort med hensyn til de foreslåede anbefalinger, f.eks. prioritering af dataindsamling, skattemæssige incitamenter for fødevaredonation, tilskyndelse til udveksling af god praksis i hele EU og øget bevidsthed om både EU's platform om fødevaretab og madspild og borgernes rolle som drivkraft for forandring. Derudover blev de sociale mediers rolle med hensyn til at fremme forebyggelse af madspild fremhævet.

Borgere spurgte, om det ville kunne overvejes at indføre en afgift på fødevarer, der smides væk i detailledet. **GD SANTE** svarede, at nogle kommuner har indført skattemæssige incitamenter, f.eks.

ordninger til nedbringelse af affaldsbehandlingsomkostningerne for virksomheder, der donerer fødevarer. Borgere spurgte, om Kommissionen — i betragtning af de korte forsyningskæders mulige positive indvirkning på forebyggelsen af madspild — overvejer mulige ændringer af konkurrencelovgivningen for at gøre det obligatorisk for nogle detailhandlere at købe lokale produkter. **GD AGRI** svarede, at der sideløbende med det videre arbejde med konkurrenceregler, der mere generelt vedrører fødevareberedtyghed, er behov for klarere dokumentation for, at sådanne foranstaltninger vil have en positiv indvirkning på forebyggelsen af madspild. GD AGRI anførte, at Kommissionen vil se nærmere på, hvordan de territoriale fødevaresystemer kan støttes i forbindelse med den bredere debat om omstillingen til bæredygtige fødevaresystemer. Endelig fremhævede borgere, for at skabe hurtige fremskridt, behovet for evidensbaserede foranstaltninger med fokus på lavthængende frugter, og hvor der kan opnås de største gevinster, samt indførelse af en systemisk tilgang i hele fødevareværdikæden.

6. Præsentation af anbefalingerne fra det europæiske borgerpanel om madspild og udveksling med panelmedlemmer (emneblok II: fødevarevirksomhedsinitiativer) ([PDF](#))

De repræsentanter for det europæiske borgerpanel, som havde arbejdet med emneblok II (fødevarevirksomhedsinitiativer), fremlagde [anbefaling 8-15](#). Herefter fulgte en udveksling af synspunkter med paneldeltagerne, herunder repræsentanter for Kommissionen (GD SANTE), det finske landbrugs- og skovbrugsministerium, EUROCOMMERCE og International Food Waste Coalition.

Med hensyn til anbefaling 13 udtrykte **GD SANTE** glæde over borgernes stærke støtte til fastsættelsen af kvantitative mål på EU-plan for reduktion af madspild, som medlemsstaterne skal nå, idet sidstnævnte frit kan fastlægge de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå disse mål. Denne tilgang blev foreslået i det lovgivningsforslag, som Kommissionen vedtog den 5. juli, og som i øjeblikket er til forhandling mellem Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union. GD SANTE bemærkede, at forslaget går videre end fastsættelsen af retningslinjer, idet der skal fastsættes retligt bindende mål, der pålægger medlemsstaterne at reducere madspild inden for forarbejdning/fremstilling med 10 % og med 30 % pr. indbygger samlet på detail- og forbrugsniveau. Disse reduktioner skal nås inden 2030 i forhold til basisåret 2020. GD SANTE forklarede endvidere, at EU's affaldslovgivning allerede indeholder et hierarki for forebyggelse af madspild i overensstemmelse med borgernes anbefalinger, navnlig prioriteringen af anvendelsen af overskydende fødevarer til konsum.

Med hensyn til anbefaling 8 fremhævede GD SANTE, at der i dag findes en lang række netværk og digitale værktøjer, der kan lette omfordelingen af overskydende fødevarer mellem fødevarevirksomhedsledere og fødevarebanker/velgørende organisationer og direkte til forbrugerne. Det er ikke muligt at tilrettelægge en sådan udveksling på EU-plan, navnlig ikke for fødevarer, der nærmer sig udløbet af deres holdbarhedstid.

Under henvisning til anbefaling 11, 12 og 14 glædede GD SANTE sig over borgernes bekræftelse af behovet for en evidensbaseret tilgang, der kan styre alle aktørers effektive forebyggelse af madspild, ved at fremhæve betydningen af at overvåge og sikre gennemsigtighed i de opnåede data og resultater. Med medlemsstaternes årlige indberetning af omfanget af madspild har EU gode forudsætninger for at følge sine fremskridt hen imod de globale mål og EU's mål. Selv om medlemsstaterne har pligt til at indberette omfanget af madspild i hvert led i fødevareforsyningskæden efter en fælles metode, kan de nationale myndigheder tilpasse sådanne metoder til deres nationale situation og særlige forhold. For så vidt angår fødevarevirksomhedernes deltagelse i dataindsamlingen, kræver nogle medlemsstater, at virksomhederne overvåger madspild, mens andre støtter virksomheder i forbindelse med diagnosticering af madspild og indførelse af forebyggelsesmekanismer. På EU-plan tilskynder

Kommissionen også fødevarerivsomsledere til at forpligte sig til at reducere madspild gennem adfærdskodeksen for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis for fødevarer.

GD SANTE fremhævede, at Kommissionen gennem EU's platform om fødevaretab og madspild sigter mod at fremme udveksling af evidensbaseret bedste praksis. Kommissionens Fælles Forskningscenter har udviklet en evalueringsramme, der skal hjælpe alle aktører med at vurdere effektiviteten af deres interventioner, og foretager en periodisk vurdering af de initiativer til forebyggelse af madspild, der gennemføres i EU. Det Europæiske Miljøagentur gennemgår og evaluerer regelmæssigt ligeledes medlemsstaternes nationale programmer for forebyggelse af madspild. GD SANTE gentog, at forsknings- og innovationsprojekter finansieret under EU's Horisont Europa-program leverer data og viden, der kan bidrage til håndhævelsen af forebyggelse af madspild, f.eks. ved at styrke forståelsen af, hvordan sociale normer påvirker adfærd og generering af madspild (projektet [CHORIZO](#)), og det igangværende [SISTERS](#)-projekt, som undersøger emballageinnovation i forbindelse med madspild og indførelsen af "intelligente" containere til brug inden for forsyningskædelogistikken.

Det finske landbrugs- og skovbrugsministerium anerkendte borgerpanelets meget konstruktive og nyttige arbejde og henviste mere specifikt til anbefaling 10, 13 og 15. Finland har siden 2008 foretaget målinger af madspild, og hoteller og restauranter er forpligtede til ikke at smide fødevarer, der stadig kan anvendes til konsum, ud. Et logo (anbefaling 10) er en slags kvalitetssymbol og kan være nyttigt til at identificere virksomheder, der sikrer en god fødevareforvaltning, og øger endvidere forbrugernes bevidsthed gennem fødevareremballage. Med hensyn til anbefaling 13 anførte det finske ministerium, at der for at kunne fokusere på prioriteterne bør sikres et godt overblik over hierarkiet i affaldsstrømmene. I Finland er der indført politikker og procedurer på nationalt plan, der skal hjælpe dem, som har behov for det, med at få adgang til fødevarer og støtte virksomheder, der er villige til at donere fødevarer, og samle både donorer og modtagere af fødevarehjælp. Under henvisning til anbefaling 15 fremhævede det finske ministerium emballagens betydning for beskyttelsen af fødevarer og fødevarerivsikkerheden, samtidig med at det bemærkede, at det er nødvendigt at forbedre fødevareremballagen for at reducere madspild. Ministeriet anførte, at 0,5 til 2 % af fødevarernes miljøvirkninger er forbundet med emballagen.

EuroCommerce takkede for invitationen og anerkendte arbejdets inspirerende karakter og gav feedback til anbefaling 9, 12 og 15. EuroCommerce mindede om detail- og engrossektorens privilegerede position i krydsfeltet mellem udbud og efterspørgsel, hvilket medfører en særlig interesse i forebyggelse af madspild. Under henvisning til anbefaling 9 understregede EuroCommerce, at madspild ikke giver økonomisk mening for en virksomhed, da dette spild genererer omkostninger, og sektoren har derfor investeret betydeligt i udbudsprognoser, herunder anvendelse af kunstig intelligens (som supplement til salgsdata) for bedre at forstå og forudsige, hvad der vil blive købt og hvornår. Virksomhederne har brug for fleksibilitet (snarere end retlige rammer) for at kunne reagere bedst muligt på ændringer i udbud og efterspørgsel, hvilket er afgørende for at forebygge madspild. I den forbindelse fremhævede EuroCommerce betydningen af en dialog om forsyningskæden. Med hensyn til skattemæssige incitamenter udtrykte EuroCommerce støtte til en momssats på nul for fødevaredonationer, hvilket tidligere blev betragtet som en hindring. EuroCommerce oplyste, at for så vidt angår et obligatorisk indberetningssystem indberetter mange af dets medlemmer allerede madspild på frivillig basis som en måde at sende information ud til både kunder og investorer på og sikre gennemsigtighed. Der er allerede indført mange obligatoriske krav til fødevarerivsomsledere, herunder til ikkefinansiel rapportering. EuroCommerce bemærkede også — i lyset af klimaforpligtelserne — det øgede fokus på madspild i betragtning af dets indvirkning på drivhusgasemissionerne. EuroCommerce fremhævede den kommende forordning om emballage og emballageaffald og påpegede den vigtige rolle, som emballage spiller med hensyn til

fødevarer sikkerheden og beskyttelsen af fødevarer og dermed forebyggelsen af madspild. EuroCommerce understregede, at emballagestørrelserne skal passe til de forskellige typer forbrugere (f.eks. husstande bestående af en enkelt person i forhold til store familier). Med hensyn til innovation inden for emballage mindede EuroCommerce om betydningen af en passende lovgivningsmæssig ramme, så virksomhederne kan foretage de nødvendige investeringer, og produkter kan komme ind på markedet.

International Food Waste Coalition (IFWC) takkede borgerne for deres engagement og arbejde og fremhævede under henvisning til anbefalinger til den private sektor, at det er afgørende, at alle aktører i forsyningskæden indberetter mængden af madspild, og at den private sektor arbejder aktivt på at standardisere målemetoderne, herunder på sektorbasis (f.eks. for storkøkkener). Hvad angår borgernes forslag om at udarbejde et logo, kan et sådant også anvendes til at belønne virksomheder, der måler og indberetter madspild og fastlægger en handlingsplan for reduktion af madspild. IFWC orienterede om det igangværende arbejde med at udvikle en ISO-standard for håndtering af reduktion af madspild og fremhævede betydningen af at støtte gennemførelsen af sådanne standarder — f.eks. gennem uddannelse og andre foranstaltninger — på sektorbasis. IFWC forklarede, at initiativer til forebyggelse af madspild kræver handling fra flere aktørers side: Selv om brugen af doggybags f.eks. kan implementeres i restauranter, vil de muligvis ikke blive benyttet, hvis de ikke anses for kulturelt acceptable af forbrugerne. For at afhjælpe denne hindring vil foranstaltningen skulle støttes med bevidstgørelse, nudging osv. IFWC fremhævede betydningen af bevidstgørelse og fremme af samarbejde mellem interessenter med henblik på at gennemføre en ramme for forebyggelse af madspild med støtte til de involverede aktører, f.eks. gennem frivillige aftaler, oplysningskampagner, EU-finansierede forskningsprojekter og netværk såsom EU's platform om fødevaretab og madspild.

Efter denne første reaktion fra paneldeltagerne på borgernes anbefalinger opfordrede ordstyreren mødedeltagerne (online og offline) til at stille spørgsmål. I den forbindelse blev spørgsmål og kommentarer fremsat i chatten også anført, navnlig vedrørende emballage og forbrugervaner.

Portugals landbrugsministerium erklærede, at det som følge af den nødvendige transportlogistik ikke er muligt at skabe en platform for fødevarer virksomhedsinitiativer på EU-plan, der sætter virksomheder i forbindelse med fødevarerbanker og forbrugere. Det portugisiske ministerium nævnte, at nogle medlemsstater allerede har indført denne type platform på nationalt plan til omfordeling af produkter, der nærmer sig deres "sidste anvendelsesdato" eller "bedst før"-dato, og spurgte, om disse var effektive. Efter ministeriets opfattelse findes der ikke én homogen metode til måling af madspild på EU-plan, hvilket tyder på, at der er behov for en fælles metode på EU-plan. Det portugisiske ministerium anførte endvidere, at selv om der er et behov for at reducere emballagen, spiller den også en afgørende rolle for beskyttelsen af fødevarer og fødevarer sikkerheden samt forbrugeroplysningen.

Med hensyn til at forbinde fødevarer virksomhedsledere, fødevarerbanker og forbrugere via digitale platforme svarede **EuroCommerce**, at organisationen ikke går ind for en centraliseret europæisk database, og at forbindelsen mellem virksomheder og fødevarerbanker og forbrugere er bedre organiseret på lokalt eller regionalt plan, og fremhævede også de begrænsninger, der er forbundet med logistikken og den praktiske tilrettelæggelse af en sådan omfordeling. EuroCommerce har bekræftet, at der allerede findes sådanne initiativer på lokalt plan, som fungerer godt.

Med hensyn til reduktion af emballagen gentog **det finske ministerium**, at overflødig emballage bør undgås. Det er imidlertid ikke muligt helt at undgå emballage, da emballage er nødvendig for at garantere fødevarer sikkerheden.

International Food Waste Coalition understregede, at det er vigtigt at samle virksomheder om prioriterede emner, hvor der er behov for fælles investeringer og forskning, herunder inden for metoder til måling af madspild i en sektor. IFWC erklærede, at frivillige aftaler er vigtige og kræver medlemsstaternes støtte på nationalt plan.

GD SANTE påpegede, at de medlemsstater, der har gjort betydelige fremskridt med hensyn til at reducere madspild, har indgået frivillige aftaler med den private sektor, dvs. offentlig-private partnerskaber med aftalte mål for reduktion af madspild. EU's platform om fødevaretab og madspild er i øjeblikket i færd med at vurdere de frivillige aftaler, der er gennemført til dato, med henblik på at udlede og udveksle viden på baggrund af disse erfaringer.

Ordstyreren opfordrede borgerne i panelet til at komme med korte afsluttende indlæg. Borgere understregede, at EU-institutionerne bør sikre, at alle medlemsstater gør fremskridt med udgangspunkt i en fælles eller mere standardiseret tilgang, og at det er vigtigt at fastlægge kort-, mellem- og langsigtede planer og formidle de opnåede resultater. Med hensyn til sidstnævnte bør der, selv om alle borgere skal inddrages, gøres en større indsats for at nå ud til unge, navnlig gennem sociale mediekkanaler, med det formål ikke blot at give oplysninger, men også at sikre motivation og engagement.

7. Præsentation af anbefalingerne fra det europæiske borgerpanel om madspild og udveksling med panelmedlemmer (emneblok III: støtte til ændringer i forbrugernes adfærd) ([PDF](#))

De repræsentanter for det europæiske borgerpanel, som havde arbejdet med emneblok III, fremlagde [anbefaling 16-23](#). Herefter fulgte en udveksling med paneldeltagerne, herunder repræsentanter for Kommissionen (GD SANTE), The Netherlands Nutrition Centre, Independent Retail Europe og EUFIC.

GD SANTE takkede borgerne for deres konkrete anbefalinger og fremhævede, at det er vigtigt med en landespecifik tilgang for at sikre en indvirkning på forbrugernes adfærd — med interventioner og foranstaltninger på nationalt og lokalt plan. GD SANTE understregede, at det er afgørende at tage hensyn til forbrugernes fødevarevaner, holdninger til fødevarer og madspild samt deres viden og færdigheder inden for håndtering af fødevarer for at undgå madspild og deres motivation til at gøre en indsats. Forbrugernes madspild vil ikke kunne bekæmpes effektivt med en "top down"-tilgang på EU-plan. Foranstaltninger på EU-plan har imidlertid til formål at lette udvekslingen af bedste praksis, navnlig gennem EU's platform om fødevaretab og madspild, og også at fremme og støtte medlemsstaternes indsats. Kommissionens lovgivningsforslag om fastsættelse af mål for reduktion af madspild bør give medlemsstaterne incitament til at træffe ambitiøse foranstaltninger og investere i programmer for adfærdsændringer samt styrke samarbejdet mellem aktører i hele fødevareforsyningskæden og andre relevante aktører såsom den akademiske verden, NGO'er og finansielle institutioner. Den Internationale Dag for Bevidsthed om Fødevaretab og Madspild, der afholdes den 29. september hvert år, giver mulighed for at kommunikere om dette emne. I 2023 inddrog Kommissionen også borgerpanelet i sin formidling af kommunikationsmateriale.

GD SANTE anførte, at et af målene med EU's platform om fødevaretab og madspild er at fremme en bedre forståelse og anvendelse af datomærkning ("sidste anvendelsesdato" og "bedst før") for at undgå madspild. I den forbindelse udveksler medlemmerne løbende deres viden, erfaringer og bedste praksis på dette område gennem platformen, dens særlige undergruppe og EU-onlineknudepunktet for forebyggelse af fødevaretab og madspild. Med henvisning til den planlagte revision af datomærkningsreglerne (som blev meddelt borgerpanelet på dets første møde i december 2022) havde Kommissionen sammen med medlemsstaterne undersøgt, om dette initiativ kunne videreføres sideløbende med lovgivningsforslaget om fastsættelse af mål for reduktion af madspild. Selv om

medlemsstaterne støttede en harmoniseret tilgang til datomærkning, understregede de fleste behovet for yderligere overvejelser om den mest hensigtsmæssige ordlyd og behovet for flere forbrugerundersøgelser, idet nogle argumenterede for, at der bør foretages flere investeringer i bedre oplysning af forbrugerne om de nuværende datomærkningskoncepter. De fleste medlemsstater foretrak også at behandle dette spørgsmål, ikke isoleret, men som led i en bredere gennemgang af reglerne for mærkning af fødevarer, som der stadig arbejdes på.

Med hensyn til anbefaling 16 præciserede GD SANTE, at håndtering af fødevaretab er på dagsordenen for EU's platform om fødevaretab og madspild med løbende informationsudveksling inden for rammerne af undergruppen om overvågning af fødevaretab og madspild. GD SANTE forklarede, at fødevaretab på bedriften ikke er omfattet af affaldsrammedirektivet, da dette materiale ikke betragtes som affald, og at der ikke findes pålidelige data om dette spørgsmåls dimension. Kommissionen fortsætter med at undersøge fødevaretab og undersøger, hvordan det kan forebygges, under hensyntagen til det arbejde, der er udført i forbindelse med relevante EU-finansierede forskningsprojekter. [FOLOU](#)-projektet har f.eks. til formål at levere en solid metode til kvantificering af fødevaretab i primærproduktionen med fokus på tab, der opstår fra det tidspunkt, hvor produkterne er klar til høst, og indtil de høstes.

The Netherlands Nutrition Centre takkede borgerne for det inspirerende arbejde og henviste mere specifikt til anbefaling 17 og 20 vedrørende forbrugerkampagner. The Netherlands Nutrition Centre fremhævede, at det er afgørende at øge forbrugernes bevidsthed og tilbyde et indsatsperspektiv for at motivere dem til at reducere madspild. Nederlandene har opnået en reduktion på 23 % i madspild i husholdningerne siden 2015 og fortsætter sine bestræbelser, navnlig gennem tilrettelæggelsen af en national kampagne, nemlig "Ugen uden madspild". Kampagnen er arrangeret af The Netherlands Nutrition Centre og fonden Food Waste Free United og fandt sted for femte gang i 2023. En bred vifte af interessenter var involveret i kampagnen, som havde fokus på forbindelsen mellem forebyggelse af madspild og klimaindsatsen. Initiativets succes bundede i det aktive samarbejde mellem offentlige og private interessenter og i samlingen af ressourcer for at styrke det opsøgende arbejde samt produktionen af uddannelsesmæssige og praktiske måleværktøjer til brug i hjemmet. The Netherlands Nutrition Centre opfordrede andre medlemsstater til at arrangere lignende kampagner og anbefalede at fokusere indsatsen på en enkelt uge for at sætte emnet højt på dagsordenen. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at træffe foranstaltninger i en periode på syv dage, og der er behov for en løbende indsats i hele fødevareværdikæden for at gøre det lettere for forbrugerne at skabe mindre madspild.

Independent Retail Europe takkede også borgerne for dette arbejde og fremhævede betydningen af uddannelse med hensyn til at reducere forbrugernes madspild og hjælpe forbrugerne med en bedre fødevareforvaltning. Ansvar for forbrugeruddannelse ligger hos medlemsstaterne. Detailhandlere kan sammen med andre økonomiske aktører spille en rolle og hjælpe med at bidrage til, bistå og lette forebyggelsen af madspild ved hjælp af en bred vifte af værktøjer såsom publikationer og apps. Detailhandlerne kan imidlertid ikke kontrollere, hvad forbrugerne beslutter at smide ud, og kan derfor ikke gøres ansvarlige for madspild på forbrugerniveau. Med hensyn til anbefaling 23 vedrørende markedsføring af produkter tæt på udløbsdatoen anførte Independent Retail Europe, at dette allerede er en udbredt praksis, da det manglende salg af fødevarer udgør en omkostning for detailhandlere. Detailhandlerne informerer deres kunder på mange forskellige måder (f.eks. med brug af mærkater og andre salgsfremmende værktøjer i butikkerne) og har de bedste forudsætninger for at identificere de mest effektive måder at gøre dette på. Det er i den forbindelse vigtigt, at de solgte produkter forbruges af køberne, da madspildet ellers overføres fra detailhandelen til husholdningerne. Independent Retail Europe forklarede, at detailhandlerne deltager aktivt i forebyggelsen af madspild gennem styring af udbud og efterspørgsel, pristilbud, omfordeling af overskydende fødevarer til fødevarebanker og via

apps, yderligere forarbejdning af usolgte fødevarer (f.eks. fremstilling af suppe eller juice). Mens detailhandlerne yder en aktiv indsats med hensyn til forbrugerinformation om forebyggelse af madspild, delte Independent Retail Europe imidlertid ikke det synspunkt, at der bør organiseres kampagner til forebyggelse af madspild omkring helligdage som nævnt af The Netherlands Nutrition Centre.

Det europæiske råd for fødevareoplysning (EUFIC) henviste til anbefaling 16 om at begrænse spild af ikkehøstede fødevarer og formidle sådanne muligheder til forbrugere og landbrugere. EUFIC gav et eksempel på en kommunikationskampagne i byen Gent, hvor fødevarerådet i samarbejde med en lokal NGO udarbejdede et digitalt kort for at informere offentligheden om, hvor der gratis kan plukkes frugt. EUFIC anførte, at en organisation med navnet SOLAAL i Frankrig samler aktører fra landbrug, fødevareindustri og distributionssektor for at tilskynde til fødevaredonationer, herunder af ikkehøstede fødevarer, og i samarbejde med ministeriet for landbrug og fødevaresuverænitet har indført en national dag for donation af landbrugsfødevarer. Med hensyn til anbefaling 18 og 21 anførte EUFIC, at der på skolerne i nogle lande er indført undervisning på fødevareområdet, f.eks. i Ungarn, hvor den nationale myndighed for madspild har udviklet et uddannelsesprogram og siden 2017 er nået ud til over 25 000 børn og har stået for uddannelse og vejledning af 1 800 lærere. I andre lande som f.eks. Finland er undervisning i madspild fast del af læseplanerne inden for fag vedrørende miljømæssig bæredygtighed såsom miljøfag, geografi og boligøkonomi, og den finske fødevaremyndighed har udarbejdet undervisningsmateriale herom. De Forenede Nationers Fødevare- og Landbrugsorganisation har i samarbejde med International Food Waste Coalition udarbejdet undervisningsmanualer om madspild rettet mod børn på primær- og sekundærtrinnet. Disse er tilgængelige på 10 sprog på organisationens websted. Her lærer børn om de sociale, miljømæssige og økonomiske konsekvenser af madspild, fordelene ved at reducere madspild, hvad der kan gøres ved madspild, og hvordan deres familier og venner kan få tillært sig gode vaner. Med hensyn til anbefaling 19 vedrørende deling af fødevarer henviste EUFIC til udfordringerne i forbindelse med fødevaresikkerhed, når delingen sker med udgangspunkt i digitale platforme. EUFIC gav et eksempel på, hvordan disse udfordringer kan imødegås, og nævnte et fælles køleskab i Helsinki, hvor forbrugere kan donere og hente overskydende fødevarer, idet personalet sikrer en korrekt efterlevelse af fødevaresikkerhedsprocedurerne (f.eks. er det kun muligt at donere uåbnede emballerede fødevarer). Helsinkis bystyre godkender hvert år aktiviteterne for at sikre, at risiciene for fødevaresikkerheden minimeres, og for at tilvejebringe uddannelse og værktøjer, der gør det muligt for andre at etablere sådanne fælles køleskabe.

Efter denne første reaktion fra paneldeltagerne på borgernes anbefalinger opfordrede ordstyreren mødedeltagerne (online og offline) til at stille spørgsmål. Ordføreren fremlagde endvidere bemærkninger vedrørende uddannelsesaktiviteter.

RÉGAL Normandie anførte, at det at øge forbrugernes bevidsthed har sine begrænsninger med hensyn til adfærdsændringer, og forskningsresultater viser, at det mest effektive kan være praktiske aktiviteter som f.eks. at vise, hvordan man bruger madrester i sin madlavning.

Sloveniens landbrugs-, skovbrugs- og fødevareministerium tilskyndede unge til at deltage i arrangementer som f.eks. drøftelser med borgerpanelet. Sloveniens xxx henviste endvidere til skoleordninger for frugt, grøntsager og mejeriprodukter og foreslog at medtage donerede fødevarer i ordningen. Det slovenske ministerium påpegede, at detailhandlere donerer overskydende fødevarer, men at der grundet foranstaltningernes frivillige karakter findes begrænsninger. Ministeriet foreslog, at der skal gøres mere for at støtte sådanne initiativer. Det slovenske ministerium anførte endvidere, at landbrugerne har brug for værktøjer og andre alternativer til at hjælpe dem med at forvalte overskydende fødevarer (f.eks. yderligere forarbejdning for at undgå fødevaretab og madspild), og at sådanne

initiativer bør indgå i de nationale strategiske planer. Endelig fremhævede Sloveniens xxx betydningen af uddannelse af alle aktører for at nå de ønskede mål.

Som svar på borgernes kommentarer online oplyste **The Netherlands Nutrition Centre**, at arrangørerne af "Ugen uden madspild" for at nå ud til et bredt publikum f.eks. forsøger at opnå gratis reklame under TV-talkshows. **Independent Retail Europe** anførte, at brugen af sociale medier er af afgørende betydning for at nå ud til et yngre publikum, og påpegede, at madspild til tider ganske enkelt opstår på grund af organisatoriske problemer i husholdningerne samt manglende viden eller færdigheder med hensyn til, hvordan man håndterer, forarbejder og opbevarer fødevarer, navnlig når de ikke kan bruges, inden de udløber.

Ordstyreren opfordrede borgerne i panelet til at komme med korte afsluttende indlæg. Borgere understregede betydningen af at nå ud til forskellige målgrupper med relevante budskaber gennem passende kanaler og værktøjer samt af at vurdere virkningen af en sådan kommunikation. Forebyggelse af madspild bør integreres i skolernes læseplaner, og det fulde potentiale ved digitalisering og kunstig intelligens bør udnyttes. Medlemsstaterne bør tale mere med hinanden og benytte alle de relevante platforme til bred formidling af oplysninger. Endelig følte borgere sig overbeviste om, at der vil kunne ske en reel forandring, da rigtig mange mennesker står klar til at hjælpe.

8. Afslutning/opsamling

På vegne af **Generaldirektoratet for Kommunikation** takkede Gaëtane Ricard-Nihoul, vicekontorchef, enheden for borgerdialog, borgere og deltagere for deres bidrag og tilskyndede dem til at forblive i kontakt via Kommissionens kommunikationskanaler, navnlig EU-knudepunktet for forebyggelse af fødevarer og madspild. På denne måde kan borgere holde sig orienteret om fremskridtene med Kommissionens lovgivningsforslag om fastsættelse af mål for reduktion af madspild og andet igangværende arbejde på EU-plan samt medlemsstaternes gennemførelse af nationale handlingsplaner.

Hun forklarede, at Kommissionen går ind i en ny fase af borgerdeltagelse, og at der fremover vil blive afholdt flere europæiske borgerpaneler om forskellige emner. Hun forklarede, at Kommissionen gerne vil oprette et netværk af tidligere deltagere i borgerpanelerne, som vil modtage oplysninger om borgerdeltagelsesaktiviteter og kunne fungere som ambassadører. Der vil blive sendt en specifik meddelelse ud til alle deltagende borgere i panelerne for at forklare, hvordan de kan indgå i netværket af tidligere deltagere.

Formanden afsluttede mødet med at takke alle deltagere og anførte, at drøftelserne igen havde vist, hvordan forebyggelse af madspild kræver handling på tværs af alle medlemmer af samfundet, det være sig på lokalt, nationalt og internationalt plan. De givne eksempler viste, hvordan forpligtelser kan omsættes til handling, og de mange netværk og muligheder for samarbejde, der findes omkring et spørgsmål af så grundlæggende betydning for mennesker, samfund og planet som helhed. Selv om der ikke var fuld enighed om alle de drøftede punkter, er der en klar vilje til at engagere sig, og der kan meget vel være forskellige løsninger på de identificerede problemer. Formanden udtrykte tillid til, at Kommissionens lovgivningsforslag i lyset af borgernes engagement og støtte vil få vind i sejlene, og at Europa-Parlamentet og Rådet vil kunne vedtage det hurtigt og i en ambitiøs form. Afslutningsvis gentog formanden, at dialogen med borgerne havde været en meget berigende oplevelse for GD SANTE, og takkede borgerne for deres hårde arbejde samt medlemmerne af platformen for dagens debat og feedback.